

TAST EDITORIAL

Contra els absoluts

► La felicitat no pot desactivar la infelicitat: el dol, la tristor, la pèrdua, l'enyor, la crisi, el dubte

Joan-Carles Mèlich

El filòsof Joan-Carles Mèlich conversa amb l'editor Ignasi Moreta i junts repassen els conceptes clau del pensament de Mèlich en el llibre *Contra els absoluts* (Fragmenta). En destaquem 14 fragments.

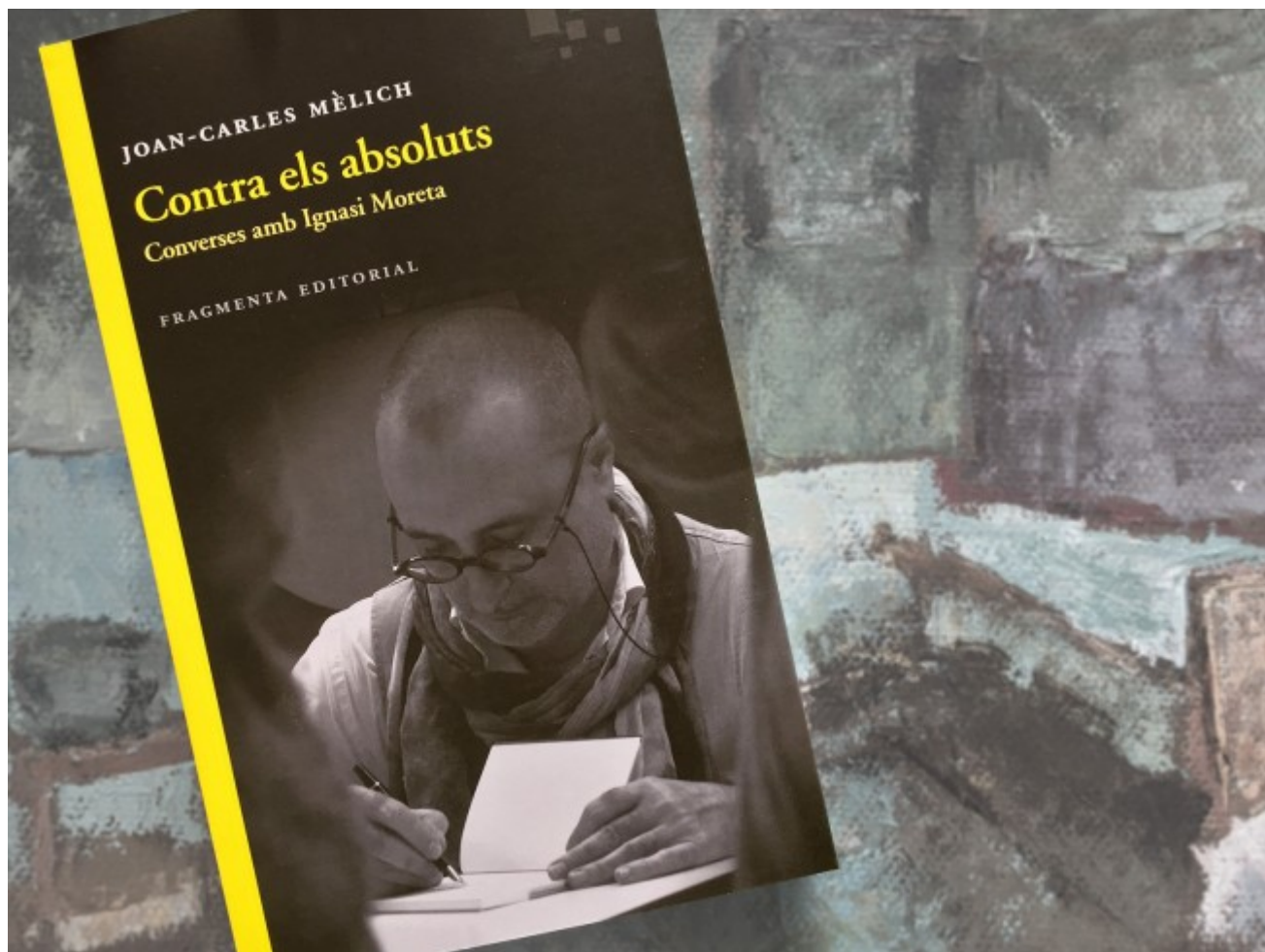

Foto: Catorze

1. Som finits perquè som éssers no solament que morim, sinó que sabem que hem de morir; anticipem la nostra mort. Però no només això. També som finits perquè estem sotmesos als esdeveniments del temps i de la història.

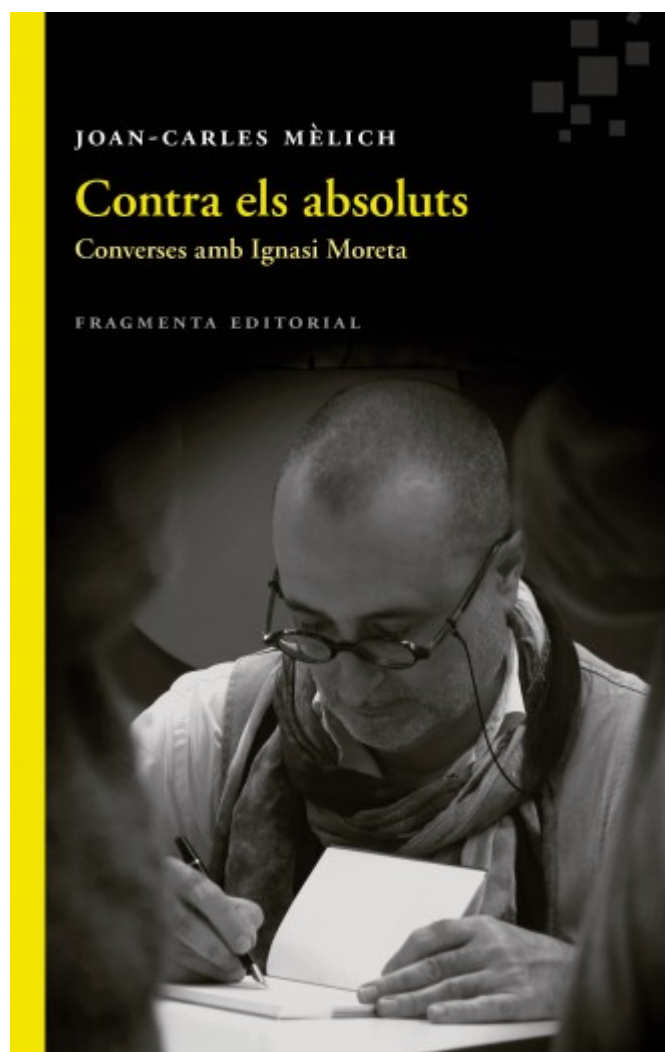
- 2.** Que vivim en un espai i en un temps vol dir que vivim condicionats. Aquesta és una altra de les paraules: la *condicionalitat*. Defenso que en l'ésser humà no hi ha res d'incondicionat, que no vol dir que no hi hagi res de gratuït.
- 3.** No hi ha ètica sense culpa; en canvi, justament hi ha molta moral sense culpa. El que fa la moral sovint és dir: "No et sentis culpable, has fet el que havies de fer, has complert amb el teu deure, pots estar tranquil"; això és el feixisme, el nazisme i en general totes les formes del totalitarisme.
- 4.** Hi ha filosofies de la consciència tranquil·la, morals de la consciència tranquil·la, religions de la consciència tranquil·la, que el que fan és precisament això, tranquil·litzar. Jo crec, en canvi, que el que ha de fer, per exemple, la religió justament, i és la religió que m'interessa, és mantenir viva la culpa, la mala consciència.
- 5.** La mort és una de les condicions de la finitud. Evidentment, som finits perquè som mortals; però no tal sols perquè som mortals, sinó que perquè sabem que som mortals, som capaços d'anticipar la nostra mort. Fins i tot en moments de gran plaer i gran alegria, quan un està perfectament en el seu món –no té cap problema, és estiu, és a la platja tranquil·lament–, de cop i volta, no sap ben bé per què, pensa: "Això s'ha d'acabar, hi ha algun dia en què no hi seré." [...] En qualsevol cas, però, no m'agradaria que s'identifiqués la filosofia de la finitud amb una filosofia de la mort, sinó amb una filosofia que parla d'una vida contingent, vulnerable, fràgil.
- 6.** Els tres grans esdeveniments de la vida són el naixement, l'enamorament i la mort. No parlo de l'amor, perquè l'amor no és un esdeveniment. Em refereixo a l'enamorament. [...] L'enamorament en el sentit de quelcom que s'esdevé, que passa al marge dels meus interessos i els meus desitjos.
- 7.** La vida sobretot ens passa, nosaltres hi podem fer relativament poc. La majoria de coses importants a la vida ens passen i ens transformen, i a vegades ens deformen. No ho pots controlar.
- 8.** La moral et protegeix només si formes part de la categoria en què has estat classificat, però també pot desprotegir-te: et pot dir, per exemple, que ets jueu i que els jueus no són persones.
- 9.** Com que la moral opera desactivant el sentiment de culpa, és una fàbrica de bona consciència per molta gent.
- 10.** L'ètica és donar resposta a la demanda del cos de l'altre, del cos que pateix. L'ètica és compassió –i no és pietat. L'ètica és més exigent que la moral entre altres coses perquè l'ètica sempre genera mala consciència, sempre genera culpa.

11. L'ésser humà com a ésser finit no pot creuar les portes del paradís, i cal desconfiar, això és molt important, d'aquells que han entrat al paradís i n'han tornat per mostrar-nos el camí.

12. L'ésser humà, com a ésser finit, sí que ha creuat les portes de l'infern. És a dir, ha creuat les portes d'aquells espais on, per dir-ho com Dante, ja no hi ha esperança o, per dir-ho a la manera de Paul Celan, han quedat *tombes a l'aire* –la imatge del crematori. Alguns n'han tornat, i aquí radica la importància del testimoni.

13. Hi ha un punt d'infelicitat propi de la vida humana i això no té res a veure amb dir que un és un desgraciat. No és el mateix ser infeliç que ser desgraciat. És molt perillós instal·lar-se en el lament, però: en la vida humana, la felicitat no pot desactivar la infelicitat, és a dir, el dol, la tristor, la pèrdua, l'enyor, la crisi personal, el dubte.

14. L'ombra ha sigut rebutjada en la història de la filosofia des del mite de la caverna de Plató, que és una crítica al món de les ombres. Amb tot, crec que un món prosaic com el que defenso, on hi ha ambigüitat, on hem d'improvisar, on mai no tenim la consciència tranquil·la, etcètera, és un món misteriós, un món d'ombres.

Contra els absoluts. Converses amb Ignasi Moreta

© Joan-Carles Mèlich i Ignasi Moreta, 2018, pel text

© Fragmenta Editorial, 2018, per aquesta edició